

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U001940

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Січкарь Сергій Миколайович

2. Sichkar Sergij Mikolajovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-06-2018

Спеціальність за освітою: Біологія

Місце роботи здобувача: Інститут фізіології рослин і генетики НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417242

Місцезнаходження: вул. Васильківська, 31/17, Київ, Київська обл., 03022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.212.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут фізіології рослин і генетики НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417242

Місцезнаходження: вул. Васильківська, 31/17, Київ, Київська обл., 03022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут фізіології рослин і генетики НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417242

Місцезнаходження: вул. Васильківська, 31/17, Київ, Київська обл., 03022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик:

Тема дисертації:

1. Генетический анализ межвидовых гибридов спельты (*Triticum spelta* L.) с мягкой пшеницей (*Triticum aestivum* L.)
2. Genetic analysis of interspecific hybrids of spelt (*Triticum spelta* L.) with bread wheat (*Triticum aestivum* L.)

Реферат:

1. Проведено аналіз колекції ярої та озимої спельти різного географічного походження за комплексом господарсько-корисних і селекційно-цінних ознак та виділено перспективні генотипи для подальшого залучення в селекційний процес. Досліджено характер успадкування морфологічних ознак у простих та бекросних гібридів F1 та F2 спельти з м'якою пшеницею. Підтверджено, що такі ознаки рослин, як форма, остистість колоса, плівчастість зерна та висота рослини успадковуються моногенно. Вперше виявлено адитивну дію генів спельти та м'якої пшениці, які детермінують ознаку кількості колосків у колосі, що призводить до достовірного збільшення їх числа. Показано незалежне успадкування ознак плівчастості зерна та вмісту білка у зерні, ознак забарвлення колоса та зерна, а також спельтоїдності та голозерності колоса. Підтверджено, що у різних видів пшениці ознака ширини зерна визначається одним гомологічним геном, та виявлено неповне домінування гена, який детермінує ознаку довжини зерна. Показано, що наявність у батьківських компонентів тільки алеля d локусу Glu-D1 підвищує хлібопекарські якості зерна гібридів.

Досліджено цитологічну стабільність рослин міжвидових гібридів F1-F2 пшениці *Triticum spelta* L. × *Triticum aestivum* L. Виявлено, що прості та бекросні гібриди F1-F2 мають достовірно більшу кількість клітин з порушеннями мітозу та мейозу порівняно з вихідними батьківськими компонентами. Найбільшу кількість клітин з порушеннями мітозу та мейозу виявлено у простих гібридів F1. Показано, що у F2 простих та бекросних гібридів відбувається певна стабілізація гібридних геномів, яка виявляється істотним зниженням числа клітин з порушеннями.

2. The analysis of the collection of spring and winter spelt of various geographical origin has been carried out according to a complex of economically useful and breeding-valuable traits, and promising genotypes have been identified for further involvement in the breeding process. The character of the inheritance of morphological traits in simple and backcross hybrids F1 and F2 of spelt with bread wheat was investigated. It was confirmed that such traits of plants, as the form and awnedness of the spike, hulled grain and plant height are inherited monogeneously. For the first time, an additive effect of spelt and bread wheat genes, which determine the trait of the number of spikelets in the spike that leads to a significant increase in their number has been detected. Independent inheritance of the traits of hulled grain and the grain protein content, the traits of the spike and grain color as well as the speltoid spike phenotype and hullsness of grain was shown. It was confirmed that in different wheat species, trait of grain width is determined by one homologous gene and incomplete dominance of the gene, which determines the grain length, was detected. It has been shown that the presence of only the allele d of the Glu-D1 locus in the parent components increased the baking quality of the hybrids grain. The cytological stability of plants of interspecific F1-F2 hybrids of *Triticum spelta* L. × *Triticum aestivum* L. was investigated. The simple and backcross F1-F2 hybrids have significantly higher numbers of cells with mitosis and meiosis defects in comparison to the parent components. The largest number of cells with mitosis and meiosis faults was detected in simple F1 hybrids. It was shown that in F2 of simple and backcross hybrids certain stabilization of hybrid genomes has occurred, that was manifested by a significant decrease in the number of cells with violations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Моргун Володимир Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Коць Сергій Ярославович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.